

Grundläggande granskning år 2019 Kommunalförbundet Kollektivtrafik- myndigheten i Västernorrlands län

Revisionsrapport

Sammanfattning

Syftet med granskningen är att, utifrån en grundläggande insats, bedöma om verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. Vad gäller verksamhetsmålen bedömer vi att dessa delvis har uppnåtts. En ökad grad av måluppfyllelse bör således eftersträvas. Vi har samtidigt noterat att åtgärder har vidtagits utifrån tidigare granskning genom att delegationsordningen har reviderats och att det till varje delegationsbeslut nu redovisas ett diarie-nummer vilket innebär att en spårbarhet uppnås. Vi ser också positivt på att förbundsledningen har fattat beslut om dataskyddsombud vilket ligger i linje med vår rekommendation i 2018 års granskning. Förbundets rutiner för stämmoinstruktioner behöver däremot ses över. Förbundsledningens förstärkta uppsiktsplikt behöver även säkerställas.

Vad gäller förbundets ekonomi har vi noterat att verksamhetens nettokostnad uppgick till 564,8 mnkr, vilket överstiger budget med 7,5 mnkr. Budgetavvikelsen förklaras främst av lägre intäkter än budgeterat. Målet om resurseffektiv kollektivtrafik har vidare inte uppnåtts. Viktigt är därför att kostnadseffektiviteten stärks.

Vad gäller den interna kontrollen bedömer vi att den i huvudsak har varit tillräcklig. Enligt vår bedömning tillgodoser förbundets arbete med intern kontroll de i huvudsak de krav som ställs i den av ledningen beslutade policyn. Vi anser dock att rapporteringen behöver innefatta information om planerade åtgärder i de fall brister noterats.

Rekommendationer

Nedan framgår våra främsta rekommendationer utifrån vår granskning.

- Säkerställ att det finns en ändamålsenlig process för beslut om stämmoinstruktioner i förbundets bolag.
- Säkerställ att årliga beslut fattas utifrån kommunallagens bestämmelser om förstärkt uppsikt.
- Tillse att rapporteringen utifrån ledningens plan för uppföljning av intern kontroll innehåller förslag på åtgärder vid konstaterade brister.

Våra rekommendationer från föregående år, som inte var åtgärdade vid granskningstidpunkten, kvarstår.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
1 Bakgrund	4
2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
3 Revisionskriterier	4
4 Metod	5
5 Resultat av granskningen	5
5.1 Föregående års revision	5
5.2 Ekonomi- och verksamhetsstyrning	6
5.3 Uppföljning	7
5.4 Förbundets ekonomi	8
5.5 Uppfyllelse av verksamhetsmål	11
5.6 Intern kontroll	12
5.7 Stämmoinstruktioner	13
5.8 Förstärkt uppsikt	14
5.9 Revisionell bedömning	15

1 Bakgrund

Kommunalförbundets revisorer har ansvar för att årligen granska förbundet med utgångspunkt i de bestämmelser som återfinns i kommunallagens revisionskapitel. Granskningen ska genomföras i enlighet med de principer och riktlinjer som följer av god revisionsd i kommunal verksamhet.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet är att utifrån en grundläggande insats bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt liksom om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen syftar till att ge revisorerna ett grundläggande underlag inför de uttalanden som ska göras i revisionsberättelsen. Inom denna ram kommer en bedömning göras av följande:

- om åtgärder vidtagits med anledning av föregående års revision och den handlingsplan för ändamålet som direktionen beslutat om,
- om det finns en fungerande ekonomi- och verksamhetsstyrning,
- om det finns en fungerande budgetuppföljning inkl. uppföljning av verksamhetsmål samt att nödvändiga beslut tas vid befarade väsentliga avvikelser,
- om ekonomin är tillfredsställande,
- om verksamhetsmålen uppfylls på ett tillfredsställande sätt,
- om det finns en internkontrollplan som är baserad på en riskanalys samt om planen följs upp,
- om det finns en ändamålsenlig process för beslut om stämmoinstruktioner i förbundets bolag,
- om kommunallagens bestämmelser om förstärkt uppsikt tillämpats.

3 Revisionskriterier

Revisionskriterier avser de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Nedan framgår de främsta revisionskriterierna i denna granskning:

- Förbundsordning, samarbetsavtal och reglemente
- Kommunallag
- Offentlighets- och sekretesslag
- Arkivlag

4 Metod

Granskningen baseras på dokumentstudier och intervjuer.

Rapporten är sakgranskad av förbundsdirektören och ekonomichefen.

5 Resultat av granskningen

5.1 Föregående års revision

Nedan redovisas rekommendationerna i 2018 års grundläggande granskning, som framgår av rapportens sammanfattning, och vidtagna åtgärder utifrån dessa.

1. Säkerställ att beslutet om dataskyddsombud och register över personuppgiftsbehandlingar motsvarar gällande krav.

Vidtagna åtgärder

Beslut om dataskyddsombud har fattats av direktionen den 25 mars 2020.

Enligt de uppgifter vi erhållit pågår en översyn för att säkerställa att förbundets register över personuppgiftsbehandlingar motsvarar kraven i dataskyddsförordningen. Arbetet beräknas vara slutfört i augusti 2020.

2. Gör en analys av vilka åtgärder som behöver vidtas för att målet om resurseffektiv kollektivtrafik ska kunna uppnås.

Vidtagna åtgärder

Arbetet med framtagande av verksamhetsplan för 2019 har enligt uppgift utgjort ovanstående analys. Genomförda aktiviteter redovisas i årsredovisningen. Utöver det har följande vidtagna åtgärder framhållits:

- en arbetsgrupp har sett över subventionerade kort och skolkort,
- insatser för att öka resandet och därmed öka intäkterna,
- löpande översyn av och förändring av turer.

3. Tydliggör grunderna för bedömning av måluppfyllelse.

Vidtagna åtgärder

Enligt de uppgifter som lämnats har indikatorernas utformning setts över inför budget 2020. Samtidigt anges att arbetet fortsätter inom ramen för budget 2021.

Våra rekommendationer från 2016 och 2017, som inte var åtgärdade vid 2018 års granskning följs även upp.

1. Se över delegationsordningen och anmälningarna av delegationsbesluten för att säkerställa att kommunallagens bestämmelser inom området tillgodoses men även för att underlätta spårbarheten till enskilda beslut och därmed öka direktionens möjligheter att kontrollera beslutanderättens användning.

Vidtagna åtgärder

Delegationsordningen har reviderats genom beslut av direktionen den 22 mars 2019. Enligt nuvarande rutiner ska det till varje delegationsbeslut redovisas ett diarienummer. Vi har verifierat att så skett genom de anmälningar av s.k. myndighetsbeslut som gjorts till direktionens sammanträde i maj och september.

2. Tillse att budgeten innehåller information om den ekonomiska ställningen i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen.

Vidtagna åtgärder

Enligt den information som erhållits har informationen om den ekonomiska ställningen utvecklats i budget 2020. Vidare anges att arbetet ska fortgå inför budget 2021. Vilken utveckling som skett 2020 har vi ingen närmare information om.

5.2 Ekonomi- och verksamhetsstyrning

I kommunallagen, 11 kapitlet, 5-6 §§, finns bestämmelser om budgetens innehåll. Bl.a. framgår följande:

- en budget ska upprättas varje år för nästa kalenderår,
- budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret,
- av planen ska det framgå hur verksamheten skall finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut,
- för verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning,
- för ekonomin ska det anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning,
- budgeten ska innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år och ska innehålla finansiella mål.

Förbundsdirktionen beslutade 2018-09-14 om Budget 2019 med plan för 2020-2021. Den innehåller en övergripande plan för ekonomin för planperioden samt uppgift om fördelning av medlemsbidrag samt övergripande mål och delmål för kollektivtrafiken. Planerade åtgärder för att nå målet samt indikatorer för att följa upp målet framgår även. Av budgetdokumentet framgår även de delmål som är särskilt betydelsefulla och ska ha uppnått godkänd nivå för att förbundet ska kunna redovisa att det har uppnått god ekonomisk hushållning. Dessa mål är:

- Vi ska resurseffektivt öka det totala resandet
- Minskad negativ miljöpåverkan

- Resurseffektiv kollektivtrafik

Av gällande förbundsordning, som beslutades av 2018-09-21, framgår att direktionen ska ”före utgången av september månad, fastställa kommunalförbundets budget för kommande verksamhetsår”.

Vi har även tagit del av 2019 års verksamhetsplan. Vi har noterat att planerade åtgärder för att uppnå målen framgår av både budgetdokumentet och verksamhetsplanen.

Kommentar

Förbundsdirektionen har beslutat om en budget och plan för en period av tre år, d.v.s. 2019-2021. Budgeten har beslutats inom de tidsramar som anges i såväl kommunallagen som förbundsordningen.

Vår rekommendation från 2016 års granskning, om att till se att budgeten även innehåller information om den ekonomiska ställningen i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen, kvarstår dock.

5.3 Uppföljning

Förbundet har under år 2019 upprättat tertialrapporter, vilket motsvarar de krav som ställs i förbundsordningen. Tertialrapporten som omfattar perioden januari – augusti utgör förbundets delårsrapport.

Av förbundsordningen framgår att kommunalförbundet i sin ekonomiska återrapportering tydligt ska signalera eventuella avvikelser mot budget. Det finns därutöver ingen information om vad tertialrapporterna ska innehålla. Vi har noterat att tertialrapporterna innefattar uppgift om bl.a. bedömd måluppfyllelse samt budgetavvikelse och prognos för helåret. Förklaringar till de prognostiserade avvikelserna framgår också.

I förbundsordningen anges även att trafikbokslut ska upprättas. 2019 års trafikbokslut har behandlats av direktionen vid dess sammanträde i mars 2020.

Genom årsredovisningen rapporteras verksamhetens utfall på helårsbasis. Årsredovisning 2019 fastställdes av direktionen den 25 mars. Med anledning av noteringar som uppmärksammats i revisionens granskning togs ställning till att revidera årsredovisningen och behandla den vid direktionens sammanträde den 12 maj. På grund av vissa återstående oklarheter togs beslut om att avvakta med fastställande av ny årsredovisning. Vid direktionens sammanträde den 25 maj fastställdes i stället en ny årsredovisning för år 2019. Resultatet av granskningen har dokumenterats i särskild revisionsrapport.

Kommentar

Vi bedömer att rapporteringen motsvarar de krav som uttryckts i förbundsordningen. Delårsrapporten har granskats av förbundets revisorer i särskild ordning.

Vi bedömer att processen för framtagande av årsredovisning behöver ses över i syfte att säkerställa en kvalitetssäkrad redovisning och rapportering.

5.4 Förbundets ekonomi

Budgetföljsamhet

Av årsredovisning 2019 framgår att verksamhetens nettokostnad uppgår till 564,8 mnkr, vilket kan jämföras med budgeterade medlemsbidrag och kommunala biljettsubventioner på 557,3 mnkr. Avvikelsen mellan utfall och budget är därmed 7,6 mnkr (4 %) vilket främst förklaras av lägre intäkter än budgeterat. Lägre biljettintäkter på grund av införandet av de subventionerade produkterna i fyra av länets kommuner anges som orsak till att intäkterna inte uppgått till den budgeterade nivån. Intäkterna understiger totalt sett budgeten med 5,6 mnkr.

För den särskilda persontrafiken som består av sjukresor och färdtjänstresor uppgår kostnaderna till 114,7 mnkr. I jämförelse med budget om 107,5 mnkr är kostnaderna 7,3 mnkr högre än budget. De administrativa kostnaderna har däremot varit 2,6 mnkr lägre än budget. Totalt sett överstiger kostnaderna budget med 3,2 mnkr.

Nettokostnadsutveckling

Nedan framgår hur nettokostnaderna, mnkr, har utvecklats under den senaste treårsperioden, exklusive engångsposter/jämförelsestörande poster:

	2017	Ökn, %	2018	Ökn, %	2019	Ökn, %
Nettokostnader	493,4	7,5 %	532,3	7,9 %	564,8	6,1 %

Tabell 1

Den största förändringen mellan åren är ökade kostnader (+ 14,4 mnkr) för den linjelagda busstrafiken där avtalsenlig indexreglering enligt årsredovisning 2019 utgör den främsta orsaken till ökningen. Kostnadsökningen för tågtrafiken, på totalt 7,3 mnkr, beror till största del på ökade driftkostnader till Norrtåg AB.

Verksamhetens intäkter har även minskat med 6 procent, vilket motsvarar 8,3 mnkr. Minskat bidrag från Trafikverket för att realisera sommarlovskortet beskrivs som en orsak till detta.

Produktionskostnader

I årsredovisningen finns uppgift om produktionskilometer för landsbygds- och tätortstrafik, exklusive sjukresor och färdtjänst samt bruttokostnad per kilometer. Nedan framgår utvecklingen för de senaste tre åren.

	2017	Förändr. %	2018	Förändr. %	2019	Förändr. %
Antalet produktionskilometer	13 178 960	- 0,4	13 233 067	+ 0,4	13 207 385	-0,2
Bruttokostnad, kr/km	31,95	+ 6,2 %	34,09	+ 6,7 %	35,12	+ 3,0

Tabell 2

Som framgår av tabell 2 har antalet produktionskilometer minskat något medan bruttokostnaden per kilometer har ökat med tre procent. Kostnadsökningen är samtidigt mer begränsad än tidigare år. Enligt vad som framgår av årsredovisningen har taxi-index ökat med 4 %, vilket uppges vara en anledning till ökade kostnader per produktionskilometer.

Finansiell analys

Nedan framgår ett antal mått och jämförelsetal från årsredovisningens ekonomiska analys.

	2015	2016	2017	2018	2019
Likviditet	82	89	89	92	92
Rörelsekapital, mnkr	-34,5	-26,8	-25,2	-24,4	-19,1
Soliditet, %	0,7	0,5	0,6	0,5	0,6
Eget kapital, mnkr	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3

Tabell 3

Enligt uppgift föreligger inga betalningssvårigheter. Beräknat medlemsbidrag faktureras i förskott. Skolkortsfakturering sker en gång per månad istället för terminsvis i efterskott så som tidigare skett.

Finansiellt mål

Direktionen har bedömt att det finansiella målet; ”Resurseffektiv kollektivtrafik”, inte har uppnåtts 2019. För åren 2016 - 2018 gjordes motsvarande bedömningar.

Måluppfyllelsen har kommenterats i årsredovisningen. Bl.a. anges att Sollefteå och Sundsvalls kommun har upphandlat sina färdtjänstresor själva, vilket innebär att dessa resor inte kan samordnas med sjukresor, vilket medfört högre kostnader för regionen. Vidare anges att taxi-index ökat med fyra procent.

Kommentar

Som framgår av förbundets årsredovisning har flertalet finansiella mått hållits på oförändrade nivå. Rörelsekapitalet är i likhet med tidigare år negativt, dock till en lägre nivå.

Som beskrivits har förbundets nettokostnader överstigit budgeten med 7,6 mnkr, vilket beror på 5,6 mnkr lägre intäkter än budget samt 3,2 mnkr högre kostnader än budget. Kostnaderna för avskrivning understiger budget med 1,2 mnkr. Relativt stora variationer finns dock mellan de olika kostnadsställena. Den största beloppsmässiga avvikelserna svarar den särskild persontrafiken inklusive miljöincitament för.

För att enklare kunna värdera måluppfyllelsen rekommenderar vi, i likhet med tidigare år, att mätvärdena uttryckas som ”högst” eller ”lägst” eller motsvarande eftersom en exakt procentsats eller belopp normalt är svår att uppnå.

Sammantaget bedömer vi att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt med beaktande av att avvikelser mot budget åtminstone delvis har förklarats bero på omständigheter som förbundet inte råder över. Ökningen av produktionskostnader är vidare den lägsta under innevarande treårsperiod. Vi vill dock, i likhet med tidigare år, framhålla vikten av att kostnadseffektiviteten stärks.

5.5 Uppfyllelse av verksamhetsmål

Av tabell 4 nedan framgår, i sammanfattad form, direktionens bedömning av måluppfyllelsen för år 2019 samt för 2018 som jämförelseår.

Nr	Mål	Måluppfyllelse 2019	Måluppfyllelse 2018
1	Vi ska resurseffektivt öka det totala kollektiva resande	Ej uppfyllt	Uppfyllt
2	Minskad negativ miljöpåverkan.	Uppfyllt	Uppfyllt
3	Antalet nöjda och mycket nöjda kunder ska öka.	Uppfyllt	Ej uppfyllt
4	Kollektivtrafik bidrar till social inkludering.	Ej uppfyllt	Uppfyllt
5	Ökad tillgänglighet i kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning.	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt
6	Vi ska resurseffektivt öka resandet i prioriterade stråk.	Uppfyllt	Uppfyllt
7	Vi ska öka antalet resmöjligheter genom samverkan och innovation.	Ej uppfyllt	Uppfyllt
8	Målen är välkända för våra medarbetare.	Uppfyllt	Ej uppfyllt
9	Medarbetarna har rätt förutsättningar att möta de förväntningar som ställs på verksamheten,	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt

Tabell 4

Det kan noteras att mål nr 1 och 2 har bedömts vara av särskild betydelse för en god ekonomisk hushållning tillsammans med det finansiella målet ”Resurseffektiv kollektivtrafik” som framgår av avsnitt 5.4. Att dessa mål har denna betydelse framgår av såväl budget 2019 med plan 2020-2021 som årsredovisning 2019. Det samma gäller målet ”Resurseffektiv kollektivtrafik” som utgör förbundets finansiella mål.

Direktionens samlade bedömning är att förbundet inte uppnår en god ekonomisk hushållning 2019. I bedömningen ingår även det finansiella målet, som anges som det främsta skälet till bedömningen.

Som framgår av tabell 4 har fyra av nio verksamhetsmål bedömts som uppnådda 2019. För år 2018 uppnåddes fem verksamhetsmål.

Kommentar

Direktionen har bedömt att fyra av totalt nio verksamhetsmål för 2019 har uppnåtts. Vår sammanfattande bedömning är att verksamhetsmålen delvis har uppnåtts.

När det gäller målens utformning vill vi hänvisa till våra kommentarer i avsnitt 5.4.

Vi vill även hänvisa till vår revisionsrapport ”Grundläggande granskning år 2016”. I rapporten framhölls vikten av att det är tydligt när ett mål kan anses som uppnått. Vi rekommenderar följaktligen att bedömningsgrunderna tydliggörs. För de mål som har ett omfattande antal indikatorer så ser vi det som särskilt betydelsefullt.

5.6 Intern kontroll

Förbundet har en policy för intern kontroll, som beslutades av förbundsdirektionen år 2015.

Av policyn framgår att förbundsdirektionen årligen ska besluta om en internkontrollplan och när så ska ske. 2019 års plan beslutades av direktionen 2018-12-13, vilket överensstämmer med policyns tidsramar.

Av direktionens beslut framgår att internkontrollen för år 2019 ska inriktas mot följande:

- riktlinjer och instruktioner kring inköpsrutiner vid direktupphandling under gränsvärdet 586 907 kr,
- intäktsflöden för att säkerställa att rätt intäkter når förbundet via de betalningsvägar som tillhandahålls resenärer.

Av såväl protokoll som tillhörande handlingar framgår att planen baseras på en riskanalys.

Direktionen har fått rapportering av resultatet vid sitt sammanträde den 25 mars.

Enligt vad som framgår av direktionens protokoll finns vidare en återkommande beslutsuppföljning samt rapportering av delegationsbeslut, vilket vi ser som väsentligt.

Kommentar

Vi har tagit del av rapporteringen av det interna kontrollarbetet.

När det gäller direktupphandling anges att det finns ett behov av att utarbeta anvisningar framförallt rörande dokumentation. En risk för att direktupphandlingsgränsen överskrids framhålls liksom att det saknas en samlad plats för dokumentation av genomförda direktupphandlingar. Information om planerade alternativt redan vidtagna åtgärder framgår inte på ett tydligt sätt.

Beträffande kontrollpunkten som avser intäktsflöden så konstateras det i uppföljningen att arbete pågår med att upprätta en beskrivning av myndighetens intäktsflöden samt att det saknas aktuella instruktioner och rutiner som överensstämmer med verksamheten men att revidering pågår. Vidare anges att upprättande av de instruktioner och rutiner som saknas är planerat till år 2020.

Enligt vår bedömning tillgodoser förbundets arbete med internkontroll i huvudsak de krav som ställs i den av direktionen beslutade policyn. Planen har, enligt de underlag som vi tagit del av, baserats på en analys av sannolikhet och konsekvens. Uppföljning av planen har även rapporterats till direktionen. Vi har inom ramen för denna granskning inte närmare granskat formerna för riskanalys, men vill ändå framhålla vikten av att risker avseende förbundets kontrollsystem beaktas.

Av policyn framgår att eventuella förslag på förändringar med anledning av genomförd internkontroll ska ingå i ”återredovisning av internkontrollpunkt”. Vi anser att rapporteringen endast delvis motsvarar dessa krav.

5.7 Stämmoinstruktioner

Av förbundets bolagspolicy¹ framgår följande rörande val av stämмоombud och instruktioner till ombuden.

”Direktionen ska utse de personer som ska representera ägaren och agera stämмоombud vid bolagsstämmorna i Kollektivtrafikmyndighetens samtliga bolag.

Instruktion till stämмоombud vid bolagens årsstämma ska ges av direktionen

Direktionen ska utfärda en instruktion till stämмоombudet som anger hur ombudet ska rösta i de ärenden på bolagsstämman som bedöms vara av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.”

I samband med lekmanrevisionen av Bussgods i Västernorrland AB uppmärksammades att förbundsdirektionen beslutat om instruktioner till ombudet trots att vare sig revisionsberättelse eller granskningsrapport var avlämnade vid tidpunkten. Detta medförde att de handlingar som tillställdes bolagsstämman inte var kompletta varför en extra bolagsstämma hölls.

Vi har i vår granskning noterat att revisionsberättelse ej var bifogad inför direktionens beslut om stämmoinstruktioner avseende det vilande bolaget Västernorrlands läns Trafik AB. Årsredovisningen var vidare inte undertecknad av styrelsen eller bolagets revisor. Direktionen beslutade trots det att ge instruktion till stämмоombudet om att fastställa bolagets resultat- och balansräkning.

Vi har i vår granskning efterfrågat förbundets rutiner för beredning av direktionens beslut om stämmoinstruktioner. Vi har noterat följande anvisning²:

”Förbundsdirektören går igenom inkomna kallelser och handlingar till kommunalförbundets hel- och delägda bolags årsstämmor och gör förslag på stämmoinstruktioner till förbundsdirektionen att fatta beslut om.”

¹ Reviderad av förbundsdirektionen 2019-03-22

² Daterad 2020-03-04, upprättad av förbundsdirektören

Kommentarer

Att beslut om stämmoinstruktioner har fattats utan att det säkerställts att nödvändiga underlag har upprättats ser vi som otillfredsställande. Processen för beslut om stämmoinstruktioner i förbundets bolag behöver därför ses över.

5.8 Förstärkt uppsikt

I förbundsledningens uppdrag ingår att utöva uppsikt över all verksamhet. Från år 2013 har lagstiftningen inom området utökats. Följande framgår av kommunallagen, 6 kapitlet 9 §, beträffande den förstärkta uppsiktsplikten:

”Styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.”

Vi har noterat att det av förbundets bolagspolicy framgår följande angående den förstärkta uppsiktsplikten.

”Direktionen ska årligen göra en bedömning av bolagens verksamhet utifrån de ändamål och befogenheter som anges i bolagsordningen och i kompletterande direktiv från direktionen. Bedömningen ska göras med stöd av årliga rapporter från bolagsstyrelserna och från lekmannarevisorerna samt den löpande information om bolagens verksamhet som rapporteras av respektive bolag.”

Vi har i vår granskning efterfrågat förbundets rutiner och beslut med anledning av kommunallagens bestämmelser om förstärkt uppsikt. Vi har noterat följande anvisning³:

”Förbundsledningens har en stående punkt vid varje ledningssammanträde som heter hel- och delägda bolag där information om kommunalförbundets hel- och delägda bolag tas upp.

I bolag där förbundsledningens har ledamot utsedd i styrelse åligger det ledamot att återredovisa sin bedömning enligt KL 6 kap. 9§.

Vid behov fattar förbundsledningens nödvändiga beslut.”

Såvitt vi kan se har inte ledningen fattat några beslut under 2019 med anledning av den förstärkta uppsiktsplikten.

Kommentarer

Ledningen behöver säkerställa att den fattar årliga beslut utifrån kommunallagens bestämmelser, 6 kap. 9 §. Eftersom sådana beslut inte har fattats under 2019 behöver rutinerna för ändamålet ses över.

³ Daterad 2020-03-05, upprättad av förbundsledningen

5.9 Revisionell bedömning

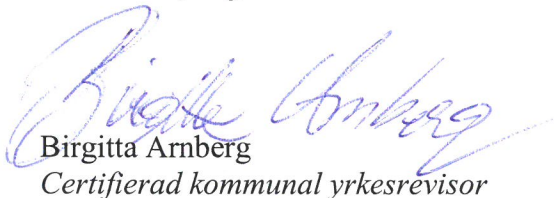
Syftet med granskningen har varit att, utifrån en grundläggande granskningsinsats, bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. Vad gäller verksamhetsmålen bedömer vi att dessa delvis har uppnåtts. En ökad grad av måluppfyllelse bör således eftersträvas. Vi har samtidigt noterat att åtgärder har vidtagits utifrån tidigare granskning genom att delegationsordningen har reviderats och att det till varje delegationsbeslut nu redovisas ett diarie-nummer vilket innebär att en spårbarhet uppnås. Vi ser också positivt på att förbundsledningen har fattat beslut om dataskyddsombud vilket ligger i linje med vår rekommendation i 2018 års granskning. Förbundets rutiner för stämmoinstruktioner behöver däremot ses över. Förbundsledningens förstärkta uppsiktsplikt behöver även säkerställas då vi i vår granskning noterat att sådana beslut som kommunallagen stadgar inte har fattats.

Vad gäller förbundets ekonomi har vi noterat att verksamhetens nettokostnad uppgick till 564,8 mnkr, vilket överstiger budget med 7,5 mnkr. Budgetavvikelsen förklaras främst av lägre intäkter än budgeterat. Målet om resurseffektiv kollektivtrafik har vidare inte uppnåtts. Viktigt är därför att kostnadseffektiviteten stärks.

Vad gäller den interna kontrollen bedömer vi att den i huvudsak har varit tillräcklig. Enligt vår bedömning tillgodoser förbundets arbete med intern kontroll de krav som ställs i den av ledningen beslutade policyn. Vi anser dock att rapporteringen behöver innefatta information om planerade åtgärder i de fall brister noterats.

Härnösand, dag som ovan

Birgitta Arnberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor